

भारत का राजपत्र

The Gazette of India

भारताचे राजपत्र

असाधारण
EXTRAORDINARY

असाधारण

भाग 12 अनुभाग 1
Part XII Section 1
भाग बारा अनुभाग 1

प्राधिकार से प्रकाशित
PUBLISHED BY AUTHORITY
प्राधिकाराद्वारे प्रकाशित

सं. 1]	नई दिल्ली, अगस्त 4-10, 2022/13-19 श्रावण (शक) 1944	[खंड 20
No. 1]	NEW DELHI, AUGUST 4-10, 2022/13-19 SHRAVANA (SAKA) 1944	[Vol. 20
अं. १]	नवी दिल्ली, ऑगस्ट ४-१०, २०२२/१३-१९ श्रावण (शके) १९४४	[खंड २०

स्वंत्र संकलन म्हणून फाईल करण्यासाठी या भागाला वेगळे पृष्ठ क्रमांक दिले आहेत.

विधि और न्याय मंत्रालय

(विधायी विभाग)

नई दिल्ली,

(1) दि इंटिग्रेटेड गुडस् अॅन्ड सर्व्हिसेस् टॅक्स अॅक्ट, 2017 ; (2) दि युनियन टेरिटरी गुडस् अॅन्ड सर्व्हिसेस् टॅक्स अॅक्ट, 2017 ; (3) दि सेंट्रल गुडस् अॅन्ड सर्व्हिसेस् टॅक्स (एक्सटेन्शन टू जम्मू अॅन्ड कश्मिर) अॅक्ट, 2017 ; (4) दि इंटिग्रेटेड गुडस् अॅन्ड सर्व्हिसेस् टॅक्स (एक्सटेन्शन टू जम्मू अॅन्ड कश्मिर) अॅक्ट, 2017 के मराठी अनुवाद राष्ट्रपती के प्राधिकार से प्रकाशित किये जाते हैं और ये प्राधिकृत पाठ (केंद्रीय विधि) अधिनियम, 1973 (1973 का 50) की धारा 2 के खण्ड (क) के अधीन उनके मराठी प्राधिकृत पाठ समझे जायेंगे।

MINISTRY OF LAW AND JUSTICE
(LEGISLATIVE DEPARTMENT)

New Delhi,

The Translation in Marathi of (1) The Integrated Goods and Services Tax Act, 2017 ; (2) The Union Territory Goods and Services Tax Act, 2017 ; (3) The Central Goods and Services Tax (Extension to Jammu and Kashmir) Act, 2017 ; (4) The Integrated Goods and Services Tax (Extension to Jammu and Kashmir) Act, 2017 are hereby published under the authority of the President and shall be deemed to be the authoritative texts thereof in Marathi under clause (a) of Section 2 of the Authoritative Texts (Central Laws) Act, 1973 (50 of 1973).

विधि व न्याय मंत्रालय

(विधायी विभाग)

नवी दिल्ली,

(१) दि इंटिग्रेटेड गुडस् अँड सर्व्हिसेस् टॅक्स अँक्ट, २०१७ ; (२) दि युनियन टेरिटरी गुडस् अँड सर्व्हिसेस् टॅक्स अँक्ट, २०१७ ; (३) दि सेंट्रल गुडस् अँड सर्व्हिसेस् टॅक्स (एक्सटेन्शन टू जम्मू अँड कश्मिर) अँक्ट, २०१७ ; (४) दि इंटिग्रेटेड गुडस् अँड सर्व्हिसेस् टॅक्स (एक्सटेन्शन टू जम्मू अँड कश्मिर) अँक्ट, २०१७ यांचा मराठी अनुवाद याद्वारे, राष्ट्रपतीच्या प्राधिकारान्वये प्रसिद्ध करण्यात येत आहे आणि तो, प्राधिकृत पाठ (केंद्रीय विधि) अधिनियम, १९७३ (१९७३ चा ५०) याच्या कलम २ च्या खंड (क) अन्वये मराठीतील त्यांचा प्राधिकृत पाठ असल्याचे मानण्यात येईल.

संघ राज्यक्षेत्र वस्तू व सेवा कर अधिनियम, २०१७

(२०१७ चा अधिनियम क्रमांक १४)

[१५ सप्टेंबर, २०२१ रोजी यथाविद्यमान]

[१२ एप्रिल, २०१७]

वस्तुंच्या किंवा सेवांच्या किंवा दोन्हींच्या राज्यांतर्गत पुरवठ्यावर संघ राज्यक्षेत्रांद्वारे कर आकारण्यासाठी व तो वसूल करण्याकरिता आणि त्याच्याशी संबंधित किंवा तदनुषंगिक बाबींकरिता तरतूद करण्यासाठी अधिनियम.

तो, भारतीय गणराज्याच्या अडुसष्टाव्या वर्षी, संसदेद्वारे, पुढीलप्रमाणे अधिनियमित होवो :—

प्रकरण एक

प्रारंभिक

१. (१) या अधिनियमास, संघ राज्यक्षेत्र वस्तू व सेवा कर अधिनियम, २०१७, असे म्हणावे.

संक्षिप्त नाव,
व्याप्ती व प्रारंभ.

(२) तो, अंदमान व निकोबार बेटे, लक्षद्वीप, दादरा व नगर हवेली, दमण व दीव, चंदीगढ व इतर राज्यक्षेत्र यांना लागू आहे.

(३) तो, केंद्र सरकार, राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे नियत करील अशा दिनांकास ^१ अंमलात येईल :

परंतु असे की, या अधिनियमाच्या विविध तरतुदींसाठी वेगवेगळे दिनांक नियत करता येतील आणि या अधिनियमाच्या प्रारंभाच्या अशा कोणत्याही तरतुदींमधील कोणत्याही संदर्भाचा, ती तरतूद अंमलात येण्याचा संदर्भ म्हणून अन्वयार्थ लावण्यात येईल.

२. या अधिनियमात, संदर्भानुसार दुसरा अर्थ अपेक्षित नसेल तर,—

व्याख्या.

(१) “नियत दिवस” याचा अर्थ, ज्या दिनांकास या अधिनियमाच्या तरतुदी अंमलात येतील तो दिनांक, असा आहे ;

(२) “आयुक्त” याचा अर्थ, कलम ३ अन्वये नियुक्त केलेला संघ राज्यक्षेत्र कर आयुक्त, असा आहे ;

(३) “पदनिर्देशित प्राधिकारी” याचा अर्थ, आयुक्ताने अधिसूचित केला असेल असा प्राधिकारी, असा आहे.

(४) “करमाफ पुरवठा” याचा अर्थ, ज्यास कराचा निरंक दर लागू होतो अशा किंवा ज्यास कलम ८ अन्वये किंवा एकात्मिक वस्तू व सेवा कर अधिनियमाच्या कलम ६ अन्वये करामधून सूट देता येईल अशा वस्तुंचा किंवा सेवांचा किंवा दोन्हींचा पुरवठा, असा आहे, आणि त्यामध्ये करेतर पुरवठ्याचा समावेश होतो ;

(५) “विद्यमान कायदा” याचा अर्थ, संसदेने किंवा कोणताही कायदा, अधिसूचना, आदेश, नियम किंवा विनियम करण्याचा अधिकार असलेल्या कोणत्याही प्राधिकरणाने किंवा व्यक्तीने या अधिनियमाच्या प्रारंभापूर्वी संमत केलेल्या किंवा केलेल्या वस्तूंवर किंवा सेवांवर किंवा दोन्हींवर शुल्क किंवा कर आकारण्याशी व वसूल करण्याशी संबंधित असणारा असा कोणताही कायदा, अधिसूचना, आदेश, नियम किंवा विनियम, असा आहे ;

१. अधिसूचना क्र. जी. एस. आर. ६१६ (ई), दि. २१ जून, २०१७ अन्वये कलमे १, २, ३, ४, ५, १७, २१ व २२ यांसाठी दिनांक २२ जून २०१७, भारताचे राजपत्र, असाधारण, भाग २, खंड ३(एक) पहा.

अधिसूचना क्र. जी. एस. आर. ७०१ (ई), दि. २८ जून २०१७ अन्वये कलमे ६ ते १६, १८ ते २० व २३ ते २६ यांसाठी दि. १ जुलै, २०१७, भारताचे राजपत्र, असाधारण, भाग दोन, खंड ३ (एक) पहा.

(६) “सरकार” याचा अर्थ, प्रशासक किंवा केंद्र सरकारने प्रशासक म्हणून कार्य करण्यासाठी प्राधिकृत केलेला कोणताही प्राधिकारी किंवा अधिकारी, असा आहे ;

(७) एखाद्या करपात्र व्यक्तीच्या संबंधात “उद्विष्टी कर” याचा अर्थ, अशा व्यक्तीने किंवा तिच्या अभिकर्त्याने केलेल्या वस्तुंच्या किंवा सेवांच्या किंवा दोन्हीच्या करपात्र पुरवठ्यावर, या अधिनियमान्वये आकारणीयोग्य असलेला संघ राज्यक्षेत्र कर, असा आहे परंतु त्यामधून प्रत्यावर्ती-आकार तत्त्वावर तिने प्रदेय असलेला कर वगळला जातो ;

(८) “संघ राज्यक्षेत्र” याचा अर्थ,—

(एक) अंदमान व निकोबार बेटे ;

(दोन) लक्षद्वीप ;

(तीन) दादरा व नगरहवेली ;

(चार) दमण व दीव ;

(पाच) चंदीगढ ;

ही राज्यक्षेत्रे, किंवा

(सहा) इतर राज्यक्षेत्र,

असा आहे ;

स्पष्टीकरण.—या अधिनियमाच्या प्रयोजनार्थ, उपखंड (एक) ते (सहा) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या राज्यक्षेत्रांपैकी प्रत्येक राज्यक्षेत्र हे, एक स्वतंत्र संघ राज्यक्षेत्र असल्याचे समजण्यात येईल ;

(९) “संघ राज्यक्षेत्र कर” याचा अर्थ, या अधिनियमान्वये आकारलेला कर, असा आहे ;

(१०) या अधिनियमात वापरलेल्या व व्याख्या न केलेल्या परंतु केंद्रीय वस्तू व सेवा कर अधिनियम, एकात्मिक वस्तू व सेवा कर अधिनियम, राज्य वस्तू व सेवा कर अधिनियम आणि वस्तू व सेवा कर (राज्यांना भरपाई) अधिनियम, यांत व्याख्या केलेले शब्द व शब्दप्रयोग यांना, त्या अधिनियमांमध्ये जो अर्थ नेमून दिलेला असेल तोच अर्थ असेल.

प्रकरण दोन

प्रशासन

या अधिनियमाखालील अधिकारी. ३. प्रशासकाला, या अधिनियमाची प्रयोजने पार पाडण्यासाठी आवश्यकता असतील अशा आयुक्तांची व इतर अधिकारी वर्गाची अधिसूचनेद्वारे, नियुक्ती करता येईल आणि असे अधिकारी, तिच्यात विनिर्दिष्ट करण्यात येईल अशा प्रयोजनांसाठी, समुचित अधिकारी असल्याचे मानण्यात येतील :

परंतु असे की, विद्यमान कायद्यान्वये नियुक्त केलेल्या अधिकाऱ्यांना, या अधिनियमाच्या तरतुदींन्वये नियुक्त केलेले अधिकारी असल्याचे मानण्यात येईल.

अधिकाऱ्यांना प्राधिकृत करणे. ४. प्रशासकाला, या अधिनियमाच्या प्रशासनासाठी, संघ राज्यक्षेत्र कर सहायक आयुक्त, याच्या दर्जापेक्षा कमी दर्जा असलेल्या संघ राज्यक्षेत्र कर अधिकाऱ्यांची नियुक्ती करण्यासाठी कोणत्याही अधिकाऱ्यास आदेशाद्वारे, प्राधिकृत करता येईल.

५. (१) आयुक्त लादील अशा शर्तीस आणि मर्यादांस अधीन राहून, संघ राज्यक्षेत्र कर अधिकाऱ्यास, या अधिनियमान्वये त्याला प्रदान केलेल्या अधिकारांचा वापर करता येईल आणि त्याच्यावर लादलेली कर्तव्ये पार पाडता येतील. **अधिकाऱ्यांचे अधिकार.**

(२) संघ राज्यक्षेत्र कर अधिकाऱ्यास, जो त्याला दुय्यम आहे अशा इतर कोणत्याही संघ राज्यक्षेत्र कर अधिकाऱ्याला या अधिनियमान्वये प्रदान केलेल्या अधिकारांचा वापर करता येईल किंवा त्याच्यावर लादलेली कर्तव्ये पार पाडता येतील.

(३) आयुक्तास, याबाबतीत त्याच्याकडून विनिर्दिष्ट करण्यात येतील अशा शर्तीस व मर्यादांस अधीन राहून, त्याचे अधिकार, त्याला दुय्यम असलेल्या इतर कोणत्याही अधिकाऱ्याकडे सोपवता येतील.

(४) या कलमात काहीही अंतर्भूत असले तरी, अपील प्राधिकारी, अन्य कोणत्याही संघ राज्यक्षेत्र कर अधिकाऱ्याला प्रदान केलेल्या अधिकारांचा वापर करणार नाही आणि त्याच्यावर लादलेली कर्तव्ये पार पाडणार नाही.

६. (१) या अधिनियमाच्या तरतुदींना बाध न आणता, केंद्रीय वस्तू व सेवा कर अधिनियमान्वये नियुक्त केलेल्या अधिकाऱ्यांना, परिषदेच्या शिफारशीवरून सरकार अधिसूचनेद्वारे विनिर्दिष्ट करील, अशा शर्तींना अधीन राहून, या अधिनियमाच्या प्रयोजनांसाठी, समुचित अधिकारी म्हणून प्राधिकृत केले आहे.

विवक्षित परिस्थितीत केंद्रीय कर अधिकाऱ्यांना समुचित अधिकारी म्हणून प्राधिकृत करणे.

(२) पोटकलम (१) अन्वये काढलेल्या अधिसूचनेमध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या शर्तीस अधीन राहून,—

(क)जेव्हा कोणताही समुचित अधिकारी, या अधिनियमान्वये एखादा आदेश काढतो तेव्हा, तो, केंद्रीय करविषयक अधिकारिता प्राप्त अधिकाऱ्याला तसे कळवून, उक्त अधिनियमाद्वारे प्राधिकृत केल्याप्रमाणे, केंद्रीय वस्तू व सेवा कर अधिनियमान्वये देखील आदेश काढील ;

(ख) जेव्हा केंद्रीय वस्तू व सेवा कर अधिनियमाखालील एखाद्या समुचित अधिकाऱ्याने एखाद्या विषयवस्तूवर कोणतीही कार्यवाही सुरू केली असेल त्याबाबतीत, या अधिनियमाखालील समुचित अधिकाऱ्याकडून त्याच विषयवस्तूवर कोणतीही कार्यवाही सुरू केली जाणार नाही.

(३) या अधिनियमान्वये नियुक्त केलेल्या एखाद्या अधिकाऱ्याने संमत केलेल्या कोणत्याही आदेशाची, जेथे जेथे लागू असेल तेथे तेथे, दुरुस्ती, अपील व पुनरीक्षण करण्याची कोणतीही कार्यवाही, केंद्रीय वस्तू व सेवा कर अधिनियमान्वये नियुक्त केलेल्या अधिकाऱ्यापुढे दाखल करण्यात येणार नाही.

प्रकरण तीन

कराची आकारणी व वसुली

७. (१) पोटकलम (२) च्या तरतुदींस अधीन राहून, मानवी सेवनासाठी असलेल्या अल्कोहोलयुक्त मद्याच्या पुरवठ्याखेरीज, वस्तुंच्या किंवा सेवांच्या किंवा दोन्हीच्या राज्यांतर्गत सर्व पुरवठ्यांवर, केंद्रीय वस्तू व सेवा कर अधिनियमाच्या कलम १५ अन्वये निर्धारित केलेल्या मूल्याने आणि परिषदेच्या शिफारशीवरून, केंद्र सरकारद्वारे अधिसूचित करण्यात येईल अशा वीस टक्क्यांपेक्षा अधिक नसेल अशा दरांनी, संघ राज्यक्षेत्र कर, या नावाने संबोधला जाणारा कर, आकारण्यात येईल आणि विहित करण्यात येईल अशा रीतीने वसूल करण्यात येईल आणि करपात्र व्यक्तीकडून प्रदान करण्यात येईल.

आकारणी व वसुली.

(२) पेट्रोलियम क्रूड, हायस्पीड डिझेल, मोटार स्पिरिट (सामान्यतः, पेट्रोल म्हणून ओळखले जाणारे), नैसर्गिक वायू व विमानचालन चक्की इंधन (एव्हीएशन टर्बाइन फ्यूल) यांच्या पुरवठ्यावरील संघ राज्यक्षेत्र कर, परिषदेच्या शिफारशीवरून केंद्र सरकारद्वारे अधिसूचित करण्यात येईल अशा दिनांकापासून आकारण्यात येईल.

(३) केंद्र सरकारला, परिषदेच्या शिफारशीवरून, ज्या वस्तुंवर किंवा सेवांवर किंवा दोन्हीवर प्राप्तकर्त्याकडून प्रत्यावर्ती-आकार तत्त्वावर कर प्रदान करण्यात येईल अशा वस्तुंच्या किंवा सेवांच्या किंवा दोन्हींच्या पुरवठ्याचे प्रवर्ग अधिसूचनेद्वारे विनिर्दिष्ट करता येतील आणि असा प्राप्तकर्ता, जणू काही अशा वस्तुंच्या किंवा सेवांच्या किंवा दोन्हींच्या पुरवठ्याच्या संबंधात कर प्रदान करण्यास पात्र आहे असे समजून या अधिनियमाच्या सर्व तरतुदी त्यास लागू होतील.

[(४) सरकारला, ज्या व्यक्ती एखाद्या बिगारनोंदणीकृत पुरवठादाराकडून मिळालेल्या वस्तुंच्या किंवा सेवांच्या किंवा दोन्हींच्या विनिर्दिष्ट प्रवर्गांच्या पुरवठ्याच्या बाबतीत, वस्तुंच्या किंवा सेवांच्या किंवा दोन्हींच्या अशा पुरवठ्याचा प्राप्तकर्ता म्हणून प्रत्यावर्ती-आकार तत्त्वावर कर प्रदान करतात अशा नोंदणीकृत व्यक्तींचा वर्ग, परिषदेच्या शिफारशीवरून, अधिसूचनेद्वारे, विनिर्दिष्ट करता येईल, आणि असा प्राप्तकर्ता, जणू काही अशा वस्तुंच्या किंवा सेवांच्या किंवा दोन्हींच्या अशा पुरवठ्याच्या संबंधात कर प्रदान करण्यास पात्र आहे असे समजून या अधिनियमाच्या सर्व तरतुदी त्यास लागू होतील.]

(५) ज्यांच्या राज्यांतर्गत पुरवठ्यांवरील कर, इलेक्ट्रॉनिक वाणिज्य प्रचालकाकडून प्रदान करण्यात येईल अशा सेवा जर इलेक्ट्रॉनिक वाणिज्य प्रचालकामार्फत पुरविल्या जात असतील तर, केंद्र सरकारला, परिषदेच्या शिफारशीवरून, अधिसूचनेद्वारे, अशा सेवांचे प्रवर्ग विनिर्दिष्ट करता येतील, आणि असा इलेक्ट्रॉनिक वाणिज्य प्रचालक, जणू काही अशा सेवा पुरवण्याच्या संबंधात कर प्रदान करण्यास पात्र पुरवठादार आहे असे समजून, या अधिनियमाच्या सर्व तरतुदी, त्यांस लागू होतील :

परंतु असे की, जेव्हा इलेक्ट्रॉनिक वाणिज्य प्रचालक, करपात्र राज्यक्षेत्रामध्ये प्रत्यक्ष उपस्थित नसतो तेव्हा, करपात्र राज्यक्षेत्रामधील कोणत्याही प्रयोजनासाठी अशा इलेक्ट्रॉनिक वाणिज्य प्रचालकाचे प्रतिनिधित्व करणारी कोणतीही व्यक्ती, कर प्रदान करण्यास उत्तरदायी असेल :

परंतु आणखी असे की, जेव्हा इलेक्ट्रॉनिक वाणिज्य प्रचालक, करपात्र राज्यक्षेत्रामध्ये प्रत्यक्ष उपस्थित नसतो आणि उक्त राज्यक्षेत्रामध्ये त्याचा प्रतिनिधी देखील नसतो, असा इलेक्ट्रॉनिक वाणिज्य प्रचालक, कर प्रदान करण्याच्या प्रयोजनासाठी करपात्र राज्यक्षेत्रात एखाद्या व्यक्तीची नेमणूक करील आणि अशी व्यक्ती, कर प्रदान करण्यास उत्तरदायी असेल.

करातून सूट
देण्याचा
अधिकार.

८. (१) जेव्हा केंद्र सरकारची, लोकहिताच्या दृष्टीने तसे करणे आवश्यक आहे याबाबत खात्री पटली असेल तेव्हा, केंद्र सरकारला, परिषदेच्या शिफारशीवरून, अधिसूचनेद्वारे, विनिर्दिष्ट केलेल्या कोणत्याही वर्णनाच्या वस्तुंना किंवा सेवांना किंवा दोन्हींना, त्यावर आकारण्यायोग्य असलेल्या करातून संपूर्णतः किंवा त्याच्या कोणत्याही भागातून अशा अधिसूचनेमध्ये विनिर्दिष्ट करण्यात येईल अशा दिनांकापासून सर्वसाधारणपणे, एकतर बिनशर्तपणे किंवा तीमध्ये विनिर्दिष्ट करण्यात येईल अशा शर्तीस अधीन राहून, सूट देता येईल.

(२) जेव्हा केंद्र सरकारची, लोकहिताच्या दृष्टीने तसे करणे आवश्यक आहे याबाबत खात्री पटली असेल तेव्हा, केंद्र सरकारला, परिषदेच्या शिफारशीवरून, प्रत्येक प्रकरणी विशेष आदेशाद्वारे, ज्यावर कर आकारण्यायोग्य आहे अशा कोणत्याही वस्तू किंवा सेवा किंवा दोन्हींना, अशा आदेशामध्ये नमूद करावयाच्या अपवादात्मक स्वरूपाच्या परिस्थितीत कराच्या प्रदानातून सूट देता येईल.

(३) केंद्र सरकारला, पोटकलम (१) अन्वये काढलेल्या कोणत्याही अधिसूचनेची किंवा पोटकलम (२) अन्वये काढलेल्या आदेशाची व्याप्ती किंवा प्रयोज्यता स्पष्ट करण्याच्या प्रयोजनार्थ तसे करणे आवश्यक किंवा इष्ट वाटत असेल तर, केंद्र सरकारला, पोटकलम (१) अन्वये अधिसूचना किंवा पोटकलम (२) अन्वये आदेश काढल्यापासून एका वर्षाच्या आत, कोणत्याही वेळी, अधिसूचनेद्वारे, अशा अधिसूचनेत किंवा, यथास्थिति, आदेशात स्पष्टीकरणाचा समावेश करता येईल, आणि असे प्रत्येक स्पष्टीकरण हे, जणू काही अशा पहिल्या अधिसूचनेचा किंवा, यथास्थिति, आदेशाचा नेहमीच एक भाग होते असे समजून ते अंमलात येईल.

(४) केंद्र सरकारने केंद्रीय वस्तू व सेवा कर अधिनियमाच्या कलम ११ च्या पोटकलम (१) अन्वये काढलेली कोणतीही अधिसूचना किंवा उक्त कलमाच्या पोटकलम (२) अन्वये काढलेला कोणताही आदेश हा, या अधिनियमाअन्वये काढलेली अधिसूचना किंवा, यथास्थिति, काढलेला आदेश असल्याचे मानण्यात येईल.

स्पष्टीकरण.—या कलमाच्या प्रयोजनार्थ, जेव्हा कोणत्याही वस्तुंच्या किंवा सेवांच्या किंवा दोन्हीच्या बाबतीत, त्यावर आकारण्यायोग्य असलेल्या संपूर्ण करातून किंवा त्याच्या भागातून बिनशर्तपणे सूट दिलेली असेल तेव्हा, अशा वस्तुंचा किंवा सेवांचा किंवा दोन्हींचा पुरवठा करणारी नोंदणीकृत व्यक्ती, अशा वस्तुंवर किंवा सेवांवर किंवा दोन्हींवर, लागू असलेल्या दरापेक्षा अधिक दराने कर वसूल करणार नाही.

प्रकरण चार

कराचे प्रदान

१. नोंदणीकृत व्यक्तीच्या इलेक्ट्रॉनिक जमा खातेवहीत,—

कराचे प्रदान.

(क) एकात्मिक करास्तव उपलब्ध असलेली निविष्टी कराची जमा रक्कम, प्रथमतः एकात्मिक कराचे प्रदान करण्यासाठी वापरण्यात येईल आणि उर्वरित रक्कम, कोणतीही असल्यास, केंद्रीय कर व राज्य कर, किंवा यथास्थिति, संघ राज्यक्षेत्र कर, या क्रमाने तिचे प्रदान करण्यासाठी वापरण्यात येईल ;

(ख) संघ राज्यक्षेत्र करास्तव उपलब्ध असलेली निविष्टी कराची जमा रक्कम, प्रथमतः संघ राज्यक्षेत्र कराचे प्रदान करण्यासाठी वापरण्यात येईल आणि उर्वरित रक्कम, कोणतीही असल्यास, एकात्मिक कराचे प्रदान करण्यासाठी वापरण्यात येईल:

^१[परंतु असे की, जेव्हा केंद्रीय करास्तव असलेल्या निविष्टी कराच्या जमा रकमेची शिल्लक रक्कम, एकात्मिक कराच्या प्रदानासाठी उपलब्ध नसेल तेव्हाच, केवळ संघ राज्यक्षेत्र करास्तव असलेली निविष्टी कराची जमा रक्कम, एकात्मिक कराचे प्रदान करण्यासाठी वापरण्यात येईल.]

(ग) संघ राज्यक्षेत्र करास्तव उपलब्ध असलेली निविष्टी कराची जमा रक्कम, केंद्रीय कराचे प्रदान करण्यासाठी वापरण्यात येणार नाही.

^१[१क. कलम ९ मध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी, संघ राज्यक्षेत्र करास्तव असलेली निविष्टी कराची जमा रक्कम, एकात्मिक करास्तव उपलब्ध असलेली निविष्टी कराची जमा रक्कम, प्रथमतः अशा प्रदानासाठी वापरल्यानंतरच केवळ एकात्मिक कराच्या किंवा, यथास्थिति, संघ राज्यक्षेत्र कराच्या प्रदानासाठी वापरण्यात येईल.

निविष्टी कराच्या जमा रकमेचा वापर करणे.

१ख. या प्रकरणात काहीही अंतर्भूत असले तरी आणि कलम ९ च्या खंड (ग) च्या तरतुदींस अधीन राहून, सरकारला, परिषदेच्या शिफारशीवरून, एकात्मिक कर, केंद्रीय कर, राज्य कर किंवा, यथास्थिति, संघ राज्यक्षेत्र कर यांच्या करास्तव असलेल्या निविष्टी कराच्या जमा रकमेचा अशा कोणत्याही कराच्या प्रदानास्तव वापर करण्याचा क्रम व रीत विहित करता येईल.]

निविष्टी कराच्या जमा रकमेच्या वापराचा क्रम.

१. २०१८ चा अधिनियम क्रमांक ३३ याच्या कलम ३ द्वारे, हे परंतुक समाविष्ट केले (१ फेब्रुवारी, २०१९ रोजी व तेव्हापासून).

२. वरील अधिनियमाच्या कलम ४ द्वारे, ही कलमे समाविष्ट केली (१ फेब्रुवारी, २०१९ रोजी व तेव्हापासून).

निविष्टी कराच्या
जमा रकमेचे
हस्तांतरण.

१०. केंद्रीय वस्तू व सेवा कर अधिनियमाच्या कलम ३९ च्या पोटकलम (१) अन्वये सादर केलेल्या वैध विवरणात दर्शविल्याप्रमाणे, केंद्रीय वस्तू व सेवा कर अधिनियमाच्या कलम ४९ च्या पोटकलम (५) च्या तरतुदीनुसार, एकात्मिक वस्तू व सेवा कर अधिनियमाखालील देय कराचे प्रदान करण्यासाठी संघ राज्यक्षेत्र कराच्या निविष्टी कराची जमा रक्कम वापरल्यावर, संघ राज्यक्षेत्र कर म्हणून वसूल केलेली रक्कम अशा प्रकारे वापरलेल्या अशा जमा रकमेइतक्या रकमेने कमी करण्यात येईल आणि केंद्र सरकार, अशा प्रकारे कमी केलेल्या रकमेइतकी रक्कम, विहित करण्यात येईल अशा रीतीने आणि अशा वेळेत संघ राज्यक्षेत्र कराच्या खात्यातून एकात्मिक कर खात्यात हस्तांतरित करील.

प्रकरण पाच

निरीक्षण, झडती, जप्ती व अटक

समुचित
अधिकाऱ्यांना
सहाय्य
करण्यासाठी
आवश्यक असलेले
अधिकारी.

११. (१) पोलीस, रेल्वे, सीमा शुल्क यांचे सर्व अधिकारी, आणि ग्राम अधिकाऱ्यांसह जमीन महसूल वसूल करणारे अधिकारी आणि केंद्रीय कर अधिकारी व राज्य कर अधिकारी या अधिनियमाच्या अंमलबजावणीमध्ये समुचित अधिकाऱ्यांना सहाय्य करतील.

(२) जेव्हा आयुक्ताने तसे करण्याची मागणी केली असेल तेव्हा, सरकारला, अधिसूचनेद्वारे, या अधिनियमाच्या अंमलबजावणीमध्ये समुचित अधिकाऱ्यांना सहाय्य करण्यासाठी, इतर कोणत्याही वर्गाच्या अधिकाऱ्यांना अधिकार प्रदान करता येतील आणि फर्मावता येईल.

प्रकरण सहा

मागण्या व वसुली

दोषपूर्ण रीतीने
वसूल केलेला व
केंद्र सरकारला
किंवा संघ
राज्यक्षेत्र
सरकारला प्रदान
केलेला कर.

१२. (१) ज्या नोंदणीकृत व्यक्तीने, राज्यांतर्गत पुरवठा असल्याचे समजून एखाद्या व्यवहारावर केंद्रीय कर किंवा संघ राज्यक्षेत्र कर प्रदान केलेला आहे. परंतु नंतर जो आंतरराज्यीय पुरवठा असल्याचे समजण्यात आले आहे अशा व्यक्तीस, विहित करण्यात येईल अशा रीतीने आणि अशा शर्तीस अधीन राहून, अशा प्रकारे प्रदान केलेल्या कराची रक्कम परत करण्यात येईल.

(२) ज्या नोंदणीकृत व्यक्तीने, आंतरराज्यीय पुरवठा असल्याचे समजून एखाद्या व्यवहारावर एकात्मिक कर प्रदान केलेला आहे, परंतु नंतर जो राज्यांतर्गत पुरवठा असल्याचे समजण्यात आले आहे अशा व्यक्तीस, प्रदेय असलेल्या केंद्रीय कराच्या व संघ राज्यक्षेत्र कराच्या रकमेवर कोणतेही व्याज प्रदान करण्याची आवश्यकता असणार नाही.

कराची वसुली.

१३. (१) जेव्हा या अधिनियमाच्या किंवा त्याखाली केलेल्या नियमांच्या कोणत्याही तरतुदीन्वये एखाद्या व्यक्तीने सरकारला कराची, व्याजाची किंवा शास्तीची कोणतीही रक्कम प्रदेय असेल आणि जी प्रदान केलेली नसेल तेव्हा, केंद्रीय कराच्या समुचित अधिकाऱ्यास, उक्त कराची थकबाकी वसूल करण्याच्या ओघात, जणू काही ती केंद्रीय कराची थकबाकी होती असे समजून उक्त व्यक्तीकडून रकमेची वसुली करता येईल आणि अशा प्रकारे वसूल केलेली रक्कम, संघ राज्यक्षेत्र कराच्या समुचित शीर्षाखाली सरकारच्या खात्यात जमा करता येईल.

(२) जेव्हा पोटकलम (१) अन्वये वसूल केलेली रक्कम, या अधिनियमान्वये आणि केंद्रीय वस्तू व सेवा कर अधिनियमान्वये सरकारला देय असलेल्या रकमेपेक्षा कमी असेल तेव्हा, सरकारच्या खाती जमा करावयाची रक्कम, संघ राज्यक्षेत्र कर व केंद्रीय कर म्हणून देय असलेल्या रकमेच्या प्रमाणात असेल.

प्रकरण सात

आगाऊ अधिनिर्णय देणे

१४. या प्रकरणात, संदर्भानुसार दुसरा अर्थ अपेक्षित नसेल तर,—

व्याख्या.

(क) “आगाऊ अधिनिर्णय” याचा अर्थ, अर्जदार करीत असलेल्या किंवा त्याने करण्याचे प्रस्तावित केलेल्या वस्तूच्या किंवा सेवांच्या किंवा दोन्हीच्या पुरवठ्याच्या संबंधात, केंद्रीय वस्तू व सेवा कर अधिनियमाच्या कलम ९७ च्या पोट-कलम (२) मध्ये किंवा कलम १०० च्या पोट-कलम (१) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या बाबींवर किंवा प्रश्नांवर प्राधिकरणाने किंवा, अपील प्राधिकरणाने अर्जदाराला दिलेला निर्णय, असा आहे ;

(ख) “अपील प्राधिकरण” याचा अर्थ, कलम १६ अन्वये घटित केलेले आगाऊ अधिनिर्णय अपील प्राधिकरण, असा आहे ;

(ग) “अर्जदार” याचा अर्थ, या अधिनियमान्वये नोंदणी केलेली किंवा नोंदणी मिळविण्यास इच्छुक असलेली कोणतीही व्यक्ती, असा आहे ;

(घ) “अर्ज” याचा अर्थ, केंद्रीय वस्तू व सेवा कर अधिनियमाच्या कलम ९७ च्या पोट-कलम (१) अन्वये प्राधिकरणाकडे केलेला अर्ज, असा आहे ;

(ङ) “प्राधिकरण” याचा अर्थ, कलम १५ अन्वये घटित केलेले आगाऊ अधिनिर्णय प्राधिकरण, असा आहे ;

१५. (१) केंद्र सरकार, अधिसूचनेद्वारे, (संघ राज्यक्षेत्राचे नाव) आगाऊ अधिनिर्णय प्राधिकरण या नावाने ओळखले जाणारे प्राधिकरण घटित करील :

आगाऊ
अधिनिर्णय
प्राधिकरण घटित
करणे.

परंतु असे की, केंद्र सरकारला, या अधिनियमाच्या प्रयोजनार्थ प्राधिकरण म्हणून कार्य करण्यासाठी कोणत्याही राज्यात किंवा अन्य कोणत्याही संघ राज्यक्षेत्रात स्थित असलेल्या कोणत्याही प्राधिकरणाला परिषदेच्या शिफारशींवरून अधिसूचित करता येईल.

(२) प्राधिकरण हे, केंद्र सरकारने नियुक्त करावयाचा,—

(एक) केंद्रीय कर अधिकाऱ्यांमधील एक सदस्य ; आणि

(दोन) संघ राज्यक्षेत्र कर अधिकाऱ्यांमधील एक सदस्य,

यांचे मिळून बनलेले असेल.

(३) सदस्यांची अर्हता व नियुक्तीची पद्धती आणि त्यांच्या सेवेच्या अटी व शर्ती, विहित करण्यात येतील त्याप्रमाणे असतील.

१६. (१) केंद्र सरकार, अधिसूचनेद्वारे, आगाऊ अधिनिर्णय प्राधिकरणाने अधिघोषित केलेल्या आगाऊ अधिनिर्णयाच्या विरोधातील अपिलांची सुनावणी करण्यासाठी, (संघ राज्यक्षेत्राचे नाव) वस्तू व सेवा कर आगाऊ अधिनिर्णय अपील प्राधिकरण म्हणून ओळखले जाणारे अपील प्राधिकरण घटित करील :

आगाऊ
अधिनिर्णय अपील
प्राधिकरण घटित
करणे.

परंतु असे की, केंद्र सरकारला, या अधिनियमाच्या प्रयोजनार्थ अपील प्राधिकरण म्हणून कार्य करण्यासाठी कोणत्याही राज्यात किंवा इतर कोणत्याही संघ राज्यक्षेत्रात स्थित असलेल्या कोणत्याही अपील प्राधिकरणास, परिषदेच्या शिफारशींवरून अधिसूचित करता येईल.

(२) अपील प्राधिकरण हे,—

(एक) मंडळाने पदनिर्देशित केल्याप्रमाणे, केंद्रीय कर मुख्य आयुक्त ; आणि

(दोन) अर्जदारासंबंधात अधिकारिता असणारा संघ राज्यक्षेत्र कर आयुक्त यांनी मिळून बनलेले असेल.

प्रकरण आठ

संक्रमणकालीन तरतुदी

विद्यमान करदात्यांचे स्थलांतर. १७. (१) नियत दिनांकास व तेव्हापासून, कोणत्याही विद्यमान कायद्यान्वये नोंदणी केलेल्या आणि वैध स्थायी लेखा क्रमांक असणाऱ्या प्रत्येक व्यक्तीला, विहित करण्यात येतील अशा शर्तीस अधीन राहून आणि अशा नमुन्यात व अशा रीतीने, तात्पुरत्या तत्त्वावर नोंदणी प्रमाणपत्र देण्यात येईल, जे, पोट-कलम (२) खालील अंतिम नोंदणी प्रमाणपत्राद्वारे बदली केले नसेल तर, जर अशा प्रकारे विहित केलेल्या शर्तीचे पालन केले नाही तर, रद्द होण्यास पात्र असेल.

(२) विहित करण्यात येईल अशा नमुन्यात व अशा रीतीने आणि अशा शर्तीस अधीन राहून, अंतिम नोंदणी प्रमाणपत्र देण्यात येईल.

(३) पोट-कलम (१) अन्वये एखाद्या व्यक्तीला दिलेले नोंदणी प्रमाणपत्र जर, ती केंद्रीय वस्तू व सेवा कर अधिनियमाच्या कलम २२ किंवा कलम २४ अन्वये नोंदणी करण्यास पात्र नव्हती याबाबत अशा व्यक्तीने दाखल केलेल्या अर्जाला अनुसरून, उक्त नोंदणी रद्द केली असेल तर, ते देण्यात आलेले नाही, असे मानण्यात येईल.

निविष्टी कराच्या जमा रकमेकरिता संक्रमणकालीन व्यवस्था. १८. (१) केंद्रीय वस्तू व सेवा कर अधिनियमाच्या कलम १० अन्वये कर प्रदान करण्याचा पर्याय निवडलेल्या व्यक्तीव्यतिरिक्त अन्य नोंदणीकृत व्यक्ती, नियत दिवसाच्या लगतपूर्वीच्या दिवशी समाप्त होणाऱ्या कालावधीशी संबंधित असणाऱ्या, विद्यमान कायद्यान्वये तिने दाखल केलेल्या विवरणामध्ये पुढे ओढलेली, कोणतीही असल्यास, मूल्यवर्धित कराची व प्रवेश कराची जमा रक्कम विहित करण्यात येईल अशा रीतीने, उक्त दिवसानंतर नव्वद दिवसांपेक्षा उशिरा नसेल तोपर्यंत तिच्या इलेक्ट्रॉनिक जमा खातेवहीमध्ये, घेण्यास हक्कदार असेल :

परंतु असे की, नोंदणीकृत व्यक्तीस पुढील परिस्थितीत जमा रक्कम घेण्यास मुभा असणार नाही :—

(एक) जेव्हा उक्त जमेची रक्कम, या अधिनियमान्वये निविष्टी कराची जमा रक्कम म्हणून अनुज्ञेय नसेल तेव्हा ; किंवा

(दोन) जेव्हा तिने, नियत दिवसाच्या लगतपूर्वीच्या सहा महिन्यांच्या कालावधीकरिता विद्यमान कायद्यान्वये आवश्यक असलेली सर्व विवरणे सादर केलेली नसतील तेव्हा ; किंवा

(तीन) जेव्हा उक्त जमा रक्कम, सरकारकडून अधिसूचित केले जाते त्याप्रमाणे, अशा सूटीच्या अधिसूचनांखाली विकलेल्या वस्तुंशी संबंधित असेल तेव्हा :

परंतु आणखी असे की, उक्त जमा रकमेपैकी जितकी रक्कम, केंद्रीय विक्रीकर अधिनियम, १९५६ १९५६ चा याचे कलम ३, कलम ५ चे पोट-कलम (३), कलम ६ किंवा कलम ६क किंवा कलम ८ चे पोट-कलम ७४. (८) यांच्याशी संबंधित असलेल्या कोणत्याही दाव्याशी संबंध लावण्यायोग्य असेल म्हणजेच जी केंद्रीय विक्रीकर (नोंदणी व उलाढाल) नियम, १९५७ यांच्या नियम १२ मध्ये विहित केलेल्या रीतीने व विहित कालावधीत साधार असल्याचे दाखवलेले नाही तितकी रक्कम, इलेक्ट्रॉनिक जमा खातेवहीमध्ये जमा करण्यास पात्र असणार नाही:

परंतु तसेच, जेव्हा उक्त दावे केंद्रीय विक्रीकर (नोंदणी व उलाढाल) नियम, १९५७ याच्या नियम १२ मध्ये विहित केलेल्या रीतीने साधार असल्याचे दाखविले असेल तेव्हा, दुसऱ्या परंतुकात विनिर्दिष्ट केलेल्या जमा रकमेच्या समतुल्य रक्कम, विद्यमान कायद्यान्वये परत करण्यात येईल.

(२) केंद्रीय वस्तू व सेवा कर अधिनियमाच्या कलम १० अन्वये कर प्रदान करण्याचा विकल्प निवडलेल्या व्यक्तीव्यतिरिक्त, अन्य नोंदणीकृत व्यक्ती, विहित करण्यात येईल अशा रीतीने, नियत दिवसाच्या लगतपूर्वीच्या दिवशी समाप्त होणाऱ्या कालावधीकरिता, तिने विद्यमान कायद्यान्वये, सादर केलेल्या विवरणामध्ये पुढे न ओढलेल्या,

भांडवली वस्तुंच्या बाबतीतील उपयोग करून न घेतलेली निविष्टी कराची जमा रक्कम, तिच्या इलेक्ट्रॉनिक जमा खातेवहीमध्ये घेण्यास हक्कदार असेल:

परंतु असे की, उक्त जमा रक्कम, विद्यमान कायद्यान्वये निविष्टी कराची जमा रक्कम म्हणून अनुज्ञेय असल्याशिवाय आणि या अधिनियमान्वयेदेखील निविष्टी कराची जमा रक्कम म्हणून अनुज्ञेय देखील असल्याशिवाय, अशी जमा रक्कम घेण्यास नोंदणीकृत व्यक्तीस मुभा असणार नाही.

स्पष्टीकरण.— या कलमाच्या प्रयोजनार्थ, “उपयोग करून न घेतलेली निविष्टी कराची जमा रक्कम” या शब्दप्रयोगाचा अर्थ, करपात्र व्यक्तीने विद्यमान कायद्यान्वये भांडवली वस्तुंच्या बाबतीत आधीच उपयोग करून घेतलेली निविष्टी कराची जमा रक्कम, विद्यमान कायद्यान्वये उक्त भांडवली वस्तुंच्या बाबतीत ज्यासाठी उक्त व्यक्ती हक्कदार होती अशा निविष्टी कराच्या जमा रकमेच्या एकूण रकमेतून, उक्त व्यक्तीने वजा केल्यानंतर जी शिल्लक राहते ती रक्कम, असा आहे.

(३) विद्यमान कायद्यान्वये नोंदणी करण्यासाठी जी पात्र नव्हती, किंवा जी करमाफ असलेल्या वस्तुंची किंवा करमुक्त असलेल्या वस्तुंची अथवा विद्यमान कायद्यानुसार संघ राज्यक्षेत्रातील ज्या वस्तुंच्या विक्रीच्या पहिल्या टप्प्यात कर भरावा लागतो आणि ज्यांची नंतरची विक्री संघ राज्य क्षेत्रातील कराच्या अधीन नसते, परंतु या अधिनियमान्वये करासाठी पात्र आहेत अशा वस्तुंची विक्री करित होती अशी एखादी नोंदणीकृत व्यक्ती किंवा जेथे वस्तुंच्या विक्रीच्या वेळी निविष्टी कराची रक्कम जमा होण्यास हक्कदार होती तेथे अशी व्यक्ती, पुढील शर्तीस अधीन राहून, नियत दिवशी साठ्यामध्ये धारण केलेल्या निविष्टीच्या आणि साठ्यामध्ये धारण केलेल्या अर्ध-सिद्ध आणि सिद्ध वस्तुमध्ये अंतर्भूत असलेल्या निविष्टीच्या बाबतीत, मूल्यवर्धित कराची आणि प्रवेश कराची जमा रक्कम तिच्या इलेक्ट्रॉनिक जमा खातेवहीत, घेण्यास हक्कदार असेल :—

(एक) अशा निविष्टीचा किंवा वस्तुंचा, या अधिनियमान्वये करपात्र पुरवठा करण्यासाठी, वापर केला जात आहे किंवा त्या वापरण्याचे उद्देशित आहे ;

(दोन) उक्त नोंदणीकृत व्यक्ती, या अधिनियमान्वये अशा निविष्टीवर निविष्टी कराच्या जमा रकमेसाठी पात्र आहे ;

(तीन) अशा निविष्टीच्या बाबतीत विद्यमान कायद्यान्वये कर प्रदान केल्याच्या पुराव्यादाखल बीजक किंवा इतर विहित दस्तऐवज उक्त नोंदणीकृत व्यक्तीच्या कब्जात आहेत ; आणि

(चार) अशी बीजके किंवा इतर विहित दस्तऐवज, नियत दिवसाच्या लगतपूर्वीच्या बारा महिन्यांपेक्षा आधी नसेल अशा वेळी दिलेली होती:

परंतु असे की, जेव्हा वस्तु निर्माता किंवा सेवा पुरवठादार यांव्यतिरिक्त एखाद्या नोंदणीकृत व्यक्तीच्या कब्जात, निविष्टीच्या बाबतीत कर प्रदान केल्याच्या पुराव्यादाखलचे बीजक किंवा इतर कोणतेही दस्तऐवज नसतील तेव्हा, अशा नोंदणीकृत व्यक्तीस, उक्त करपात्र व्यक्ती, किंमती कमी करून त्याद्वारे अशा जमेचा लाभ प्राप्तकर्त्याला करून देईल यासह विहित करण्यात येतील अशा शर्तीच्या, मर्यादांच्या व संरक्षक उपाययोजनांच्या अधीन राहून, विहित करण्यात येईल अशा दराने व अशा रीतीने जमा रक्कम घेण्याची मुभा देण्यात येईल.

(४) जी विद्यमान कायद्यान्वये करपात्र वस्तुंची तसेच करमाफी असलेल्या वस्तुंची किंवा करमुक्त वस्तुंची, परंतु या अधिनियमान्वये करासाठी पात्र आहेत, अशा वस्तुंची विक्री करत होती, अशी एखादी नोंदणीकृत व्यक्ती तिच्या इलेक्ट्रॉनिक जमा खातेवहीत,—

(क) पोट-कलम (१) च्या तरतुदीनंतर, तिने विद्यमान कायद्यान्वये सादर केलेल्या विवरणात पुढे ओढलेली मूल्यवर्धित कराची व प्रवेश कराची जमा रक्कम, कोणतीही असल्यास ; आणि

(ख) पोट-कलम (३) च्या तरतुदीनुसार, अशा करमाफी असलेल्या वस्तुंच्या किंवा करमुक्त असलेल्या वस्तुंशी संबंधित, असणाऱ्या नियत दिनांकास, साठ्यात धारण केलेल्या निविष्टींच्या संबंधातील आणि साठ्यात असलेल्या अर्ध सिद्ध किंवा सिद्ध वस्तुंमध्ये अंतर्भूत असलेल्या निविष्टींच्या बाबतीतील, मूल्यवर्धित कराची आणि प्रवेश कराची जमा रक्कम, कोणतीही असल्यास, घेण्यास हक्कदार असेल.

(५) नोंदणीकृत व्यक्ती, नियत दिवशी किंवा त्यानंतर मिळालेल्या निविष्टींच्या बाबतीत परंतु नियत दिवसापासून तीस दिवसांच्या कालावधीत अशा व्यक्तींच्या लेखा पुस्तकांमध्ये बीजकाची किंवा कर प्रदान करणाऱ्या इतर कोणत्याही दस्तऐवजाची नोंद केली होती या शर्तीस अधीन राहून, ज्याच्या बाबतीत विद्यमान कायद्यान्वये पुरवठादाराकडून कर प्रदान करण्यात आला आहे अशा मूल्यवर्धित कराची व प्रवेश कराची जमा रक्कम, कोणतीही असल्यास, तिच्या इलेक्ट्रॉनिक जमा खातेवहीत जमा करून घेण्यास हक्कदार असेल :

परंतु असे की, तीस दिवसांचा कालावधी हा, पुरेसे कारण दर्शविल्यावर तीस दिवसांपेक्षा अधिक होणार नाही इतक्या आणखी कालावधीकरिता, आयुक्ताद्वारे वाढविता येईल :

परंतु आणखी असे की, उक्त नोंदणीकृत व्यक्ती, या पोट-कलमान्वये घेण्यात आलेल्या जमा रकमेच्या बाबतीत, विहित करण्यात येईल अशा रीतीने, विवरणपत्र सादर करील.

(६) जी, विद्यमान कायद्यान्वये एकतर निश्चित दराने कर भरत होती किंवा प्रदेय कराऐवजी निश्चित रक्कम प्रदान करित होती अशी नोंदणीकृत व्यक्ती, पुढे दिलेल्या शर्तींच्या अधीन राहून, नियत दिवशी साठ्यामध्ये धारण केलेल्या निविष्टींच्या आणि साठ्यामध्ये धारण केलेल्या अर्ध-सिद्ध वस्तुंमध्ये किंवा सिद्ध वस्तुंमध्ये अंतर्भूत असलेल्या निविष्टींच्या बाबतीत, तिच्या इलेक्ट्रॉनिक जमा खातेवहीमध्ये, मूल्यवर्धित कराची जमा रक्कम घेण्यास हक्कदार असेल :—

(एक) अशा निविष्टींचा किंवा वस्तुंचा, या अधिनियमान्वये करपात्र पुरवठा करण्यासाठी वापर केला जात आहे किंवा वापर करण्याचे उद्देशित आहे ;

(दोन) उक्त नोंदणीकृत व्यक्ती, केंद्रीय वस्तू व सेवा कर अधिनियमाच्या कलम १० अन्वये कर प्रदान करित नाही ;

(तीन) उक्त नोंदणीकृत व्यक्ती, या अधिनियमान्वये अशा निविष्टींवर निविष्टी कराच्या जमा रकमेकरिता पात्र आहे ;

(चार) उक्त नोंदणीकृत व्यक्तीकडे निविष्टींच्या बाबतीत विद्यमान कायद्यान्वये कर प्रदान केल्याच्या पुराव्यादाखल बीजक किंवा विहित केलेले अन्य दस्तऐवज आहेत ; आणि

(पाच) अशी बीजके किंवा विहित केलेले अन्य दस्तऐवज नियत दिवसाच्या लागतपूर्वीच्या बारा महिन्यांपेक्षा आधी नसेल अशा वेळी दिलेली होती.

(७) पोट-कलमे (३), (४) व (६) खालील जमेची रक्कम, विहित करण्यात येईल अशा रीतीने परिगणना करण्यात येईल.

उक्त्या कामाशी
संबंधित
संक्रमणकालीन
तरतुदी.

१९. (१) जेव्हा धंद्याच्या ठिकाणी मिळालेल्या कोणत्याही निविष्टी, आहेत तशा किंवा अंशतः प्रक्रिया करण्यात आल्यानंतर नियत दिवसाच्या पूर्वी, विद्यमान कायद्याच्या तरतुदींना अनुसरून, आणखी प्रक्रियेसाठी, चाचणीसाठी, दुरुस्तीसाठी, दुरुस्ती करून पुनःनवीकरणासाठी किंवा अन्य कोणत्याही प्रयोजनासाठी उक्ते काम करणाऱ्या कामगाराकडे पाठवण्यात आल्या असतील आणि अशा निविष्टी, उक्त ठिकाणी नियत दिवशी किंवा त्यानंतर परत केल्या जात असतील तेव्हा अशा बाबतीत, जर अशा निविष्टी, उक्ते काम पूर्ण झाल्यानंतर किंवा अन्यथा, नियत दिवसापासून सहा महिन्यांच्या आत उक्त ठिकाणी परत केल्या जात असतील तर, कोणताही कर प्रदेय असणार नाही :

परंतु असे की, सहा महिन्यांचा कालावधी, पुरेसे कारण दर्शविल्यावर, दोन महिन्यांपेक्षा अधिक असणार नाही इतक्या आणखी कालावधीकरिता आयुक्ताद्वारे वाढविता येईल :

परंतु आणखी असे की, जर अशा निविष्टी, नियत दिवसापासून सहा महिन्यांच्या आत किंवा वाढवून दिलेल्या कालावधीत परत केल्या जात नसतील तर, निविष्टी कराची जमा रक्कम केंद्रीय वस्तू व सेवा कर अधिनियमाच्या कलम १४२ च्या पोट-कलम (८) च्या खंड (क) च्या तरतुदीनुसार, वसूल करण्यास पात्र असेल.

(२) जेव्हा कोणत्याही अर्ध-सिद्ध वस्तू, नियत दिवसापूर्वी विद्यमान कायद्याच्या तरतुदीनुसार विवक्षित निर्मिती-प्रक्रिया करण्यासाठी धंद्याच्या कोणत्याही ठिकाणाहून इतर कोणत्याही जागी पाठविण्यात आल्या असतील आणि अशा वस्तू (या कलमामध्ये यापुढे ज्याचा निर्देश "उक्त वस्तू" असा केला आहे), नियत दिवशी किंवा त्यानंतर उक्त ठिकाणी परत केल्या जात असतील तेव्हा अशा बाबतीत, जर उक्त वस्तू, चालू असणाऱ्या निर्मिती प्रक्रियेनंतर किंवा अन्यथा, नियत दिवसापासून सहा महिन्यांत उक्त ठिकाणी परत केल्या जात असतील तर, कोणताही कर प्रदेय असणार नाही:

परंतु असे की, सहा महिन्यांचा कालावधी पुरेसे कारण दर्शविल्यावर, दोन महिन्यांपेक्षा अधिक असणार नाही इतक्या आणखी कालावधीकरिता आयुक्ताद्वारे वाढविता येईल :

परंतु आणखी असे की, जर उक्त वस्तू, या पोट-कलमामध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या कालावधीत परत केल्या जात नसतील तर, निविष्टी कराची जमा रक्कम केंद्रीय वस्तू व सेवा कर अधिनियमाच्या कलम १४२ च्या पोट-कलम (८) च्या खंड (क) च्या तरतुदीनुसार, वसूल करण्यासाठी पात्र असतील :

परंतु तसेच, वस्तू पाठवणाऱ्या व्यक्तीस, विद्यमान कायद्याच्या तरतुदीनुसार, उक्त वस्तू नियत दिवसापासून सहा महिन्यांच्या कालावधीत किंवा, यथास्थिति, वाढीव कालावधीत कर प्रदान केल्यावर भारतात, किंवा कराचे प्रदान न करता निर्यातीसाठी, तेथून पुरवठा करण्याच्या प्रयोजनासाठी कोणत्याही नोंदणीकृत व्यक्तीच्या जागेत, हस्तांतरित करता येतील.

(३) जेव्हा कोणत्याही वस्तू, नियत दिवसापूर्वी विद्यमान कायद्याच्या तरतुदीनुसार चाचण्या करण्यासाठी किंवा अन्य कोणतीही प्रक्रिया करण्याकरिता कराचे प्रदान न करता, धंद्याच्या ठिकाणाहून अन्य कोणत्याही जागी,— मग त्या नोंदणीकृत असो किंवा नसो- पाठविण्यात आल्या असतील आणि अशा वस्तू नियत दिवशी किंवा त्यानंतर, धंद्याच्या उक्त ठिकाणी परत केल्या जात असतील तेव्हा अशा बाबतीत जर उक्त वस्तू चाचण्या केल्यानंतर किंवा अन्य कोणतीही प्रक्रिया केल्यानंतर, नियत दिवसापासून सहा महिन्यांच्या कालावधीत अशा ठिकाणी परत केल्या जात असतील तर, कोणताही कर प्रदेय असणार नाही :

परंतु असे की, सहा महिन्यांचा कालावधी पुरेसे कारण दर्शविल्यावर, दोन महिन्यांपेक्षा अधिक असणार नाही इतक्या आणखी कालावधीसाठी आयुक्ताद्वारे वाढविता येईल :

परंतु आणखी असे की, जर उक्त वस्तू, या पोट-कलमात विनिर्दिष्ट केलेल्या कालावधीत परत केल्या जात नसतील तर, निविष्टी कराची जमा रक्कम, केंद्रीय वस्तू व सेवा कर अधिनियमाच्या कलम १४२ च्या पोट-कलम (८) च्या खंड (क) च्या तरतुदीनुसार वसूल करण्यासाठी पात्र असेल :

परंतु तसेच, वस्तू पाठवणाऱ्या व्यक्तीस, विद्यमान कायद्याच्या तरतुदीनुसार, उक्त वस्तू, नियत दिवसापासून सहा महिन्यांच्या कालावधीत किंवा, यथास्थिति, वाढीव कालावधीत कर प्रदान केल्यावर भारतात किंवा कराचे प्रदान न करता निर्यातीसाठी, उक्त अन्य जागांमधून हस्तांतरित करता येतील.

(४) जर वस्तू पाठवणारी व्यक्ती आणि उक्ते काम करणारा कामगार नियत दिवशी उक्त व्यक्तीच्या वतीने उक्ते काम करणाऱ्या कामगाराने साठ्यात ठेवलेल्या निविष्टी व वस्तू यांचे तपशील विहित करण्यात येईल अशा नमुन्यात व रीतीने आणि अशा कालावधीत, घोषित करीत असेल तरच केवळ, पोट-कलमे (१), (२) व (३) अन्वये कर प्रदेय असणार नाही.

संकीर्ण
संक्रमणकालीन
तरतुदी.

२०. (१) जेव्हा ज्या कोणत्याही वस्तुंवर नियत दिवसापूर्वी सहा महिन्यांच्या आधीच्या नसणाऱ्या त्यांच्या विक्रीच्या वेळी, विद्यमान कायद्यान्वये, कोणताही असल्यास, कर प्रदान करण्यात आला होता अशा वस्तू, नियत दिवशी किंवा त्यानंतर धंद्याच्या कोणत्याही ठिकाणी परत केल्या जातात तेव्हा अशा बाबतीत, नोंदणीकृत व्यक्ती, जेव्हा अशा वस्तू, नोंदणीकृत व्यक्तीव्यतिरिक्त इतर व्यक्ती, नियत दिवसापासून सहा महिन्यांच्या कालावधीत धंद्याच्या उक्त ठिकाणी परत करीत असेल आणि अशा वस्तू समुचित अधिकाऱ्याची खात्री होईल अशा प्रकारे ओळख पटण्यायोग्य असतील, तेव्हा, विद्यमान कायद्यान्वये प्रदान केलेल्या कराच्या परताव्यासाठी पात्र असेल:

परंतु असे की, जर अशा वस्तू नोंदणीकृत व्यक्तीद्वारे परत केल्या जात असतील तर, अशा वस्तू परत करणे हे, पुरवठा असल्याचे मानण्यात येईल.

(२) (क) जेव्हा नियत दिवसापूर्वी केलेल्या करारानुसार, नियत दिवशी किंवा त्यानंतर कोणत्याही वस्तुंच्या किंमतीत उर्ध्व दिशेने सुधारणा झाली असेल तेव्हा, जिने अशा वस्तू विकल्या होत्या अशी नोंदणीकृत व्यक्ती, किंमतीत अशी सुधारणा झाल्यापासून तीस दिवसांच्या आत, विहित करण्यात येईल असा तपशील अंतर्भूत असणारे पूरक बीजक किंवा नावेपत्र प्राप्तकर्त्याला देईल आणि या अधिनियमाच्या प्रयोजनार्थ, असे पूरक बीजक किंवा नावेपत्र हे, या अधिनियमान्वये केलेल्या जावक पुरवठ्याच्या बाबतीत, देण्यात आलेले असल्याचे मानण्यात येईल.

(ख) जेव्हा नियत दिवसापूर्वी केलेल्या करारानुसार, नियत दिवशी किंवा त्यानंतर कोणत्याही वस्तुंच्या किंमतीत अधो दिशेने सुधारणा झाली असेल तेव्हा, जिने अशा वस्तू विकल्या होत्या अशी नोंदणीकृत व्यक्ती, अशी किंमतीत सुधारणा झाल्यापासून तीस दिवसांच्या आत, विहित करण्यात येईल असा तपशील अंतर्भूत असणारे जमापत्र प्राप्तकर्त्याला देईल आणि या अधिनियमाच्या प्रयोजनार्थ, असे जमापत्र हे, या अधिनियमान्वये केलेल्या जावक पुरवठ्याच्या बाबतीत देण्यात आलेले असल्याचे मानण्यात येईल :

परंतु असे की, जर जमापत्र प्राप्तकर्त्याने कर दायित्वाच्या अशा कपातीच्या प्रमाणात त्याची निविष्टी कराची जमा रक्कम कमी केली असेल तरच केवळ नोंदणीकृत व्यक्तींना, जमापत्र दिल्यामुळे त्याचे कर दायित्व कमी करण्याची मुभा देण्यात येईल.

(३) विद्यमान कायद्यान्वये प्रदान केलेली कोणत्याही निविष्टी कराची जमा रक्कम, कर, व्याज किंवा अन्य कोणतीही रक्कम यांच्या परताव्यासाठी, नियत दिवसापूर्वी, नियत दिवशी किंवा त्यानंतर, कोणत्याही व्यक्तीने दाखल केलेला परताव्याचा प्रत्येक दावा, विद्यमान कायद्याच्या तरतुदीनुसार निकालात काढण्यात येईल आणि परिणामस्वरूप त्याला उपार्जित होणारी कोणतीही रक्कम, उक्त कायद्याच्या तरतुदीनुसार रोख स्वरूपात त्याला परत करण्यात येईल :

परंतु असे की, जेव्हा निविष्टी कराच्या जमा रकमेच्या परताव्याचा कोणताही दावा पूर्णपणे किंवा अंशतः नाकारण्यात आला असेल तेव्हा, अशा प्रकारे नाकारलेली रक्कम, व्यपगत होईल :

परंतु आणखी असे की, जेव्हा नियत दिवशी असल्याप्रमाणे उक्त रकमेची शिल्लक, या अधिनियमान्वये पुढे ओढण्यात आली असेल तेव्हा, कोणत्याही निविष्टी कराच्या जमा रकमेचा कोणताही परतावा देण्यात येणार नाही.

(४) नियत दिवसापूर्वी किंवा त्यानंतर निर्यात केलेल्या वस्तुंच्या बाबतीत विद्यमान कायद्यान्वये प्रदान केलेल्या कोणत्याही कराच्या परताव्यासाठी नियत दिवसानंतर दाखल केलेला परताव्याचा प्रत्येक दावा, विद्यमान कायद्याच्या तरतुदीनुसार निकालात काढण्यात येईल :

परंतु असे की, जेव्हा निविष्टी कराच्या जमा रकमेच्या परताव्याचा कोणताही दावा पूर्णपणे किंवा अंशतः नाकारण्यात आला असेल तेव्हा, अशा प्रकारे नाकारण्यात आलेली रक्कम व्यपगत होईल :

परंतु आणखी असे की, जेव्हा नियत दिवशी असल्याप्रमाणे, उक्त रकमेची शिल्लक, या अधिनियमान्वये पुढे ओढण्यात आली असेल तेव्हा, कोणत्याही निविष्टी कराच्या जमा रकमेचा कोणताही परतावा देण्यात येणार नाही.

(५) (क) विद्यमान कायद्यान्वये सुरू केलेली - मग ती नियत दिवसापूर्वी, नियत दिवशी किंवा त्यानंतर सुरू केलेली असो, निविष्टी कराच्या जमा रकमेच्या दाव्याशी संबंधित असणारी अपिलाची, पुनर्विलोकनाची, पुनरीक्षणाची किंवा निर्देशाची प्रत्येक कार्यवाही विद्यमान कायद्याच्या तरतुदीनुसार निकालात काढण्यात येईल, आणि दावाकारास अनुज्ञेय असल्याचे आढळून आलेली जमेची कोणतीही रक्कम विद्यमान कायद्याच्या तरतुदीनुसार त्याला रोख स्वरूपात परत करण्यात येईल, आणि नाकारलेली रक्कम, कोणतीही असल्यास, या अधिनियमाखालील निविष्टी कराची जमा रक्कम म्हणून अनुज्ञेय असणार नाही :

परंतु असे की, जेव्हा नियत दिवशी असल्याप्रमाणे, उक्त रकमेची शिल्लक या अधिनियमान्वये पुढे ओढण्यात आली असेल तेव्हा, कोणत्याही निविष्टी कराच्या जमा रकमेचा कोणताही परतावा देण्यात येणार नाही.

(ख) विद्यमान कायद्यान्वये, सुरू केलेली - मग ती नियत दिवसापूर्वी, नियत दिवशी किंवा त्यानंतर कधीही केलेली असो, - निविष्टी कराच्या जमा रकमेच्या वसुलीशी संबंधित असणारी अपिलाची, पुनरीक्षणाची, पुनर्विलोकनाची किंवा निर्देशाची प्रत्येक कार्यवाही, विद्यमान कायद्याच्या तरतुदीनुसार निकालात काढण्यात येईल, आणि अशा अपिलाच्या, पुनरीक्षणाच्या, पुनर्विलोकनाच्या किंवा निर्देशाच्या परिणामी, जर जमेची कोणतीही रक्कम, वसुलीयोग्य असेल तर, विद्यमान कायद्यान्वये वसूल केली नसेल तर, ती या अधिनियमाखालील कराची थकबाकी असल्याप्रमाणे, वसूल करण्यात येईल आणि अशा प्रकारे वसूल केलेली रक्कम, या अधिनियमाखालील निविष्टी कराची जमा रक्कम म्हणून अनुज्ञेय असणार नाही.

(६) (क) विद्यमान कायद्यान्वये, सुरू केलेली - मग ती नियत दिवसापूर्वी, नियत दिवशी किंवा त्यानंतर कधीही केलेली असो, - कोणत्याही उद्दिष्टी कर दायित्वाशी संबंधित असणारी अपिलाची, पुनरीक्षणाची, पुनर्विलोकनाची किंवा निर्देशाची प्रत्येक कार्यवाही, विद्यमान कायद्याच्या तरतुदीनुसार निकालात काढण्यात येईल, आणि अशा अपिलाच्या, पुनरीक्षणाच्या, पुनर्विलोकनाच्या किंवा निर्देशाच्या परिणामी, जर कोणतीही रक्कम वसुलीयोग्य असेल तर, विद्यमान कायद्यान्वये ती वसूल केली नसेल तर, या अधिनियमाखालील कराची थकबाकी असल्याप्रमाणे, वसूल करण्यात येईल आणि अशा प्रकारे वसूल केलेली रक्कम, या अधिनियमाखालील निविष्टी कराची जमा रक्कम म्हणून अनुज्ञेय असणार नाही.

(ख) विद्यमान कायद्यान्वये, सुरू केलेली - मग ती नियत दिवसापूर्वी, नियत दिवशी अथवा त्यानंतर कधीही केलेली असो, - कोणत्याही उद्दिष्टी कर दायित्वाशी संबंधित असणारी अपिलाची, पुनरीक्षणाची, पुनर्विलोकनाची किंवा निर्देशाची प्रत्येक कार्यवाही, विद्यमान कायद्याच्या तरतुदीनुसार निकालात काढण्यात येईल, आणि दावाकारास अनुज्ञेय असल्याचे आढळून आलेली, कोणतीही रक्कम विद्यमान कायद्याच्या तरतुदीनुसार त्याला रोख स्वरूपात परत करण्यात येईल, आणि कोणतीही असल्यास, नाकारलेली रक्कम, या अधिनियमाखालील निविष्टी कराची जमा रक्कम म्हणून अनुज्ञेय असणार नाही.

(७) (क) जेव्हा विद्यमान कायद्यान्वये, सुरू केलेल्या - मग ती नियत दिवसापूर्वी, नियत दिवशी किंवा त्यानंतर सुरू केलेली असो, - निर्धारणाच्या किंवा अभिनिर्णयाच्या कार्यवाही अनुसार, कराची, व्याजाची, शास्तीची किंवा दंडाची कोणतीही रक्कम एखाद्या व्यक्तीकडून वसुलीयोग्य झाली असेल तेव्हा ती, विद्यमान कायद्यान्वये वसूल झाली नसेल तर, या अधिनियमाखालील कराची थकबाकी असल्याप्रमाणे वसूल करण्यात येईल आणि अशा प्रकारे वसूल केलेली रक्कम या अधिनियमाखालील निविष्टी कराची जमा रक्कम म्हणून अनुज्ञेय असणार नाही.

(ख) जेव्हा विद्यमान कायद्यान्वये, सुरू केलेल्या- मग ती नियत दिवसापूर्वी, नियत दिवशी किंवा त्यानंतर सुरू केलेली असो,- निर्धारणाच्या किंवा अभिनिर्णयाच्या कार्यवाही अनुसार, कराची, व्याजाची, शास्तीची किंवा दंडाची रक्कम एखाद्या करपात्र व्यक्तीला परतावायोग्य असेल तेव्हा, ती उक्त कायद्यान्वये तिला रोख स्वरूपात परत करण्यात येईल आणि अशी नाकारलेली रक्कम, कोणतीही असल्यास, या अधिनियमाखालील निविष्टी कराची जमा रक्कम म्हणून अनुज्ञेय असणार नाही.

(८) (क) जेव्हा विद्यमान कायद्यान्वये सादर केलेल्या कोणत्याही विवरणात, नियत दिवसानंतर सुधारणा केली जात असेल तेव्हा आणि जर अशा सुधारणेनुसार, कोणतीही रक्कम वसुलीयोग्य असल्याचे आढळून आले असेल किंवा निविष्टी कराची कोणतीही जमा रक्कम, अनुज्ञेय नसल्याचे आढळून आले असेल तर, ती, विद्यमान कायद्यान्वये वसुली झाली नसेल तर, या अधिनियमाखालील कराची थकबाकी असल्याप्रमाणे वसूल करण्यात येईल आणि अशा प्रकारे वसूल केलेली रक्कम, या अधिनियमाखालील निविष्टी कराची जमा रक्कम म्हणून अनुज्ञेय असणार नाही.

(ख) जेव्हा विद्यमान कायद्यान्वये सादर केलेल्या कोणत्याही विवरणात, नियत दिनांकानंतर परंतु विद्यमान कायद्यान्वये अशा सुधारणेकरिता विनिर्दिष्ट केलेल्या कालमर्यादेत सुधारणा केली जात असेल तेव्हा, आणि अशा सुधारणेनुसार, कोणत्याही करपात्र व्यक्तीला, कोणतीही रक्कम परतावायोग्य असल्याचे आढळून आले असेल किंवा निविष्टी कराची कोणतीही जमा रक्कम अनुज्ञेय असल्याचे आढळून आले असेल तर, ती, विद्यमान कायद्यान्वये त्याला रोख स्वरूपात परत करण्यात येईल आणि कोणतीही असल्यास, नाकारलेली रक्कम, या कायद्याखालील निविष्टी कराची जमा रक्कम म्हणून अनुज्ञेय असणार नाही.

(९) या प्रकरणात अन्यथा तरतूद करण्यात आली असेल त्याखेरीज, नियत दिवसापूर्वी केलेल्या करारानुसार, नियत दिवशी किंवा त्यानंतर पुरवठा केलेल्या वस्तू किंवा सेवा किंवा दोन्ही, या अधिनियमाच्या तरतुदीन्वये करपात्र असतील.

(१०) (क) केंद्रीय वस्तू व सेवा कर अधिनियमाच्या कलम १२ मध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी, विद्यमान अधिनियमान्वये उक्त वस्तुंवर ज्या मर्यादेपर्यंत कर आकारणीयोग्य होता त्या मर्यादेपर्यंत या अधिनियमान्वये वस्तुंवर कोणताही कर प्रदेय असणार नाही.

(ख) केंद्रीय वस्तू व सेवा कर अधिनियमाच्या कलम १३ मध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी, वित्त अधिनियम, १९९४ याच्या प्रकरण पाच अन्वये उक्त सेवांवर ज्या मर्यादेपर्यंत कर आकारणीयोग्य होता त्या मर्यादेपर्यंत या अधिनियमान्वये सेवांवर कोणताही कर प्रदेय असणार नाही. ३२.

(ग) जेव्हा वस्तुंच्या विक्रीशी संबंधित असणाऱ्या कोणत्याही विद्यमान कायद्यान्वये आणि वित्त अधिनियम, १९९४ च्या प्रकरण पाच, या दोन्ही अन्वये कोणत्याही पुरवठ्यावर कर प्रदान केलेला असेल तेव्हा, या अधिनियमान्वये १९९४ चा कर आकारणीयोग्य असेल आणि करपात्र व्यक्ती, नियत दिवसानंतर केलेल्या पुरवठ्याच्या मर्यादेपर्यंत विद्यमान कायद्यान्वये प्रदान केलेला मूल्यवर्धित कर किंवा सेवा कर यांची रक्कम जमा करून घेण्यास हक्कदार असेल आणि अशा जमा रकमेची, विहित करण्यात येईल अशा रीतीने परिगणना करण्यात येईल. ३२.

(११) जेव्हा नियत दिवसापूर्वी सहा महिन्यांपेक्षा आधी नसेल अशा कालावधीत, मान्यता घेण्याच्या तत्त्वावर पाठविलेल्या कोणत्याही वस्तू, खरेदीदाराकडून नाकारण्यात आल्या असतील किंवा त्यांना मान्यता दिली नसेल, आणि नियत दिवशी किंवा त्यानंतर त्या विक्रेत्यास परत केल्या असतील तर, जर अशा वस्तू, नियत दिवसापासून सहा महिन्यांच्या आत परत केल्या असतील तर, त्यावर कोणताही कर प्रदेय असणार नाही :

परंतु असे की, सहा महिन्यांचा उक्त कालावधी, पुरेसे कारण दर्शविल्यावर, दोन महिन्यांपेक्षा अधिक असणार नाही इतक्या आणखी कालावधीसाठी आयुक्ताद्वारे वाढविता येईल:

परंतु आणखी असे की, जर अशा वस्तू, या अधिनियमान्वये करपात्र असतील आणि या पोट-कलमामध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या कालावधीनंतर त्या परत केल्या जात असतील तर, अशा वस्तू परत करणाऱ्या व्यक्तीकडून कर प्रदेय असेल :

परंतु तसेच, अशा वस्तू या अधिनियमान्वये करपात्र असतील आणि त्या या पोट-कलमामध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या कालावधीत परत केल्या जात नसतील तर, जिने मान्यता घेण्याच्या तत्वावर अशा वस्तू पाठविल्या असतील, त्या व्यक्तीकडून कर प्रदेय असेल.

(१२) जेव्हा वस्तुंच्या विक्रीशी संबंधित असणाऱ्या कोणत्याही विद्यमान कायद्यान्वये, ज्यांच्या बाबतीत मूळ स्रोतातून कर वजा करण्याची आवश्यकता होती अशा कोणत्याही वस्तुंची पुरवठादाराने विक्री केली असेल आणि नियत दिवसाच्यापूर्वी त्याचे बीजक देखील दिलेले असेल तेव्हा, जर उक्त पुरवठादारास नियत दिवशी किंवा त्यानंतर रक्कम प्रदान केली असेल तर, वजातदाराकडून, या अधिनियमास लागू असल्याप्रमाणे, केंद्रीय वस्तू व सेवा कर अधिनियमाच्या कलम ५१ अन्वये, मूळ स्रोतातून कोणताही कर वजात केला जाणार नाही.

स्पष्टीकरण .—या प्रकरणाच्या प्रयोजनार्थ, “भांडवली वस्तू” या शब्दप्रयोगाला, वस्तुंच्या विक्रीशी संबंधित असणाऱ्या कोणत्याही विद्यमान कायद्यामध्ये जो अर्थ नेमून दिलेला असेल तोच अर्थ असेल

प्रकरण नऊ

संकीर्ण

२१. या अधिनियमाच्या तरतुदी आणि त्याखाली केलेले नियम यांस अधीन राहून, केंद्रीय वस्तू व सेवा कर अधिनियमाच्या,—

- (एक) पुरवठ्याची व्याप्ती ;
- (दोन) आपसमेळ आकारणी ;
- (तीन) संयुक्त पुरवठा व मिश्र पुरवठा ;
- (चार) पुरवठ्याची वेळ व मूल्य ;
- (पाच) निविष्टी कराची जमा रक्कम ;
- (सहा) नोंदणी ;
- (सात) कराचे बीजक, जमापत्र व नावेपत्र ;
- (आठ) लेखे व अभिलेख ;
- (नऊ) विवरणे ;
- (दहा) कराचे प्रदान ;
- (अकरा) मूळ स्रोतातून कराची वजात ;
- (बारा) मूळ स्रोतातून कर वसूल करणे ;
- (तेरा) करनिर्धारण ;
- (चौदा) परतावे ;
- (पंधरा) लेखापरीक्षा ;
- (सोळा) तपासणी, झडती, जप्ती व अटक ;
- (सतरा) मागणी व वसुली ;
- (अठरा) विवक्षित प्रकरणी प्रदान करण्याचे दायित्व ;

केंद्रीय वस्तू व
सेवाकर
अधिनियमाच्या
तरतुदी लागू
करणे.

- (एकोणीस) आगाऊ अधिनिर्णय ;
 (वीस) अपिले व पुनरीक्षण ;
 (एकवीस) दस्तऐवजांसंबंधी गृहीतक ;
 (बावीस) अपराध व शास्ती ;
 (तेवीस) उक्ते काम ;
 (चोवीस) ई-वाणिज्य ;
 (पंचवीस) निधीची संव्यवस्था ;
 (सव्वीस) संक्रमणकालीन तरतुदी ; आणि
 (सत्तावीस) व्याज व शास्ती लादण्याशी संबंधित असणाऱ्या तरतुदींसह संकीर्ण तरतुदी,

यांच्याशी संबंधित असणाऱ्या तरतुदी,—

(क) जणू काही त्या, या अधिनियमाखाली अधिनियमित केल्या होत्या असे समजून केंद्रीय कराच्या संबंधात त्या जशा लागू होतात तशाच त्या, शक्य असेल तेथवर, संघ राज्यक्षेत्र कराच्या संबंधात, योग्य त्या फेरफारांसह, लागू होतील ;

(ख) पुढील परिस्थितीत, त्या तरतुदी अनुकूल करण्यासाठी, केंद्र सरकारला जे करणे आवश्यक व इष्ट वाटते अशा पुढील फेरबदलांस व फेरफारांस अधीन राहून, योग्य त्या फेरफारांसह, लागू होतील :—

(एक) “या अधिनियमाचे” संदर्भ हे, “संघ राज्यक्षेत्र वस्तू व सेवा कर अधिनियम, २०१७” याचे संदर्भ असल्याचे मानण्यात येईल ;

(दोन) “आयुक्त” याचे संदर्भ हे, या अधिनियमाच्या कलम २ च्या खंड (२) मध्ये व्याख्या केल्याप्रमाणे, संघ राज्यक्षेत्र कर “आयुक्त” याचे संदर्भ असल्याचे मानण्यात येईल ;

(तीन) “केंद्रीय कर अधिकाऱ्यांचे” संदर्भ हे, “संघ राज्यक्षेत्र कर अधिकाऱ्यांचे” संदर्भ असल्याचे मानण्यात येईल ;

(चार) “केंद्रीय कराचे” संदर्भ हे, “संघ राज्यक्षेत्र कराचे” संदर्भ आणि “संघ राज्यक्षेत्र कराचे” संदर्भ हे, “केंद्रीय कराचे” संदर्भ असल्याचे मानण्यात येईल ;

(पाच) “आयुक्त, राज्य कर किंवा आयुक्त, संघ राज्यक्षेत्र कर” याचे संदर्भ हे, “आयुक्त केंद्रीय कर” याचे संदर्भ असल्याचे मानण्यात येईल ;

(सहा) “राज्य वस्तू व सेवा कर अधिनियम किंवा संघ राज्यक्षेत्र वस्तू व सेवा कर अधिनियम” यांचे संदर्भ हे, “केंद्रीय वस्तू व सेवा कर अधिनियमाचे” संदर्भ असल्याचे मानण्यात येईल ;

(सात) “राज्य कर किंवा संघ राज्यक्षेत्र कर” यांचे संदर्भ हे, “केंद्रीय कर” याचे संदर्भ असल्याचे मानण्यात येईल ;

२२. (१) केंद्र सरकारला, या अधिनियमाची प्रयोजने पार पाडण्यासाठी परिषदेच्या शिफारशींवरून, अधिसूचनेद्वारे नियम करता येतील. **नियम करण्याचा अधिकार.**

(२) पोट-कलम (१) च्या तरतुदींच्या सर्वसाधारणतेस बाध न आणता, केंद्र सरकारला, या अधिनियमाद्वारे, ज्या बाबतीत विहित करण्याची आवश्यकता आहे किंवा विहित करता येतील अथवा ज्याच्या बाबतीत, नियमांद्वारे तरतुदी करावयाच्या आहेत किंवा करता येतील अशा सर्व किंवा त्यापैकी कोणत्याही बाबींकरिता नियम करता येतील.

(३) या कलमान्वये प्रदान केलेल्या नियम करण्याच्या अधिकारात, या अधिनियमाच्या तरतुदी ज्या दिनांकास अंमलात येतील त्या दिनांकाच्या आधीच्या नसलेल्या दिनांकापासून नियमांस किंवा त्यापैकी कोणत्याही नियमास, भूतलक्षी प्रभाव देण्याच्या अधिकाराचा समावेश होतो.

(४) पोट-कलम (१) अन्वये केलेल्या कोणत्याही नियमांत, अशी तरतूद करता येईल की, त्याचे उल्लंघन झाल्यास, दहा हजार रुपयांपेक्षा अधिक नसेल एवढ्या शास्तीसाठी पात्र असेल.

२३. मंडळास, या अधिनियमाची प्रयोजने पार पाडण्यासाठी या अधिनियमाशी व त्याखाली केलेल्या **नियम करण्याचा सर्वसाधारण अधिकार.**

२४. या अधिनियमान्वये, केंद्र सरकारने केलेला प्रत्येक नियम, मंडळाने केलेला प्रत्येक विनियम आणि केंद्र सरकारने काढलेली प्रत्येक अधिसूचना, तो करण्यात आल्यानंतर किंवा ती काढण्यात आल्यानंतर, शक्य तितक्या लवकर, संसदेच्या प्रत्येक सभागृहासमोर, ते एका सत्राने बनलेल्या अथवा दोन किंवा अधिक क्रमवर्ती सत्रे मिळून बनलेल्या अशा एकूण तीस दिवसांच्या कालावधीकरिता सत्रासीन असताना, मांडण्यात येतील आणि उपरोक्त सत्राच्या किंवा क्रमवर्ती सत्रांच्या पाठोपाठचे सत्र संपण्यापूर्वी जर, त्या नियमात किंवा विनियमात, किंवा यथास्थिती, अधिसूचनेत कोणताही फेरबदल करण्याबाबत दोन्ही सभागृहांचे मतैक्य झाले तर, अथवा तो नियम, विनियम करण्यात येऊ नये किंवा ती अधिसूचना काढण्यात येऊ नये याबाबत दोन्ही सभागृहांचे मतैक्य झाले तर, त्यानंतर, तो नियम, विनियम किंवा, यथास्थिती, अधिसूचना अशा फेरबदल केलेल्या स्वरूपातच अंमलात येईल, किंवा यथास्थिती, मुळीच अंमलात येणार नाही ; तथापि, अशा कोणत्याही फेरबदलामुळे किंवा विलोपनामुळे, त्या नियमाखाली, विनियमाखाली किंवा, यथास्थिती, अधिसूचनेखाली त्यापूर्वी केलेल्या कोणत्याही गोष्टीच्या विधिग्राह्यतेस बाध येणार नाही. **नियम, विनियम व अधिसूचना मांडणे.**

२५. आयुक्तास, या अधिनियमाच्या अंमलबजावणीमध्ये एकरूपता आणण्याच्या प्रयोजनार्थ तसे करणे आवश्यक किंवा इष्ट असल्याचे त्यास वाटत असेल तर, त्यास योग्य वाटेल त्याप्रमाणे, संघ राज्यक्षेत्र कर अधिकाऱ्यांना असे आदेश, सूचना किंवा निदेश देता येतील, आणि त्यानंतर या अधिनियमाच्या अंमलबजावणीमध्ये तेनात केलेले असे सर्व अधिकारी व इतर सर्व व्यक्ती, अशा आदेशांचे, सूचनांचे व निदेशांचे अनुसरण व अनुपालन करतील. **सूचना व निदेश देण्याचा अधिकार.**

२६. (१) जर या अधिनियमाच्या कोणत्याही तरतुदी अंमलात आणताना कोणतीही अडचण उद्भवली तर, केंद्र सरकारला, परिषदेच्या शिफारशींवरून, **राजपत्रात** प्रसिद्ध केलेल्या सर्वसाधारण किंवा विशेष आदेशाद्वारे उक्त अडचणी दूर करण्याच्या प्रयोजनार्थ आवश्यक किंवा इष्ट असेल त्याप्रमाणे, या अधिनियमाच्या किंवा त्याखाली केलेल्या नियमांच्या किंवा विनियमांच्या तरतुदींशी विसंगत नसतील अशा तरतुदी करता येतील : **अडचणी दूर करणे.**

परंतु असे की, या अधिनियमाच्या प्रारंभाच्या दिनांकापासून तीन वर्षांचा कालावधी समाप्त झाल्यानंतर, असा कोणताही आदेश काढण्यात येणार नाही.

(२) या कलमान्वये काढलेला प्रत्येक आदेश, तो काढण्यात आल्यानंतर शक्य तितक्या लवकर, संसदेच्या प्रत्येक सभागृहासमोर मांडण्यात येईल.